

Sygn. akt I C 1105/11

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 marca 2012 roku

Sąd Okręgowy w Warszawie I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: SSR /del./ Jan Wawrowski

Protokolant: Krzysztof Leśniak

po rozpoznaniu w dniu 13 marca 2012 roku w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa G. G.

przeciwko Skarbowi Państwa reprezentowanemu przez Prezesa Sądu Okręgowego w W.

o zapłatę

1. oddala powództwo;
2. nie obciąża powoda kosztami procesu.

Sygn. akt I C 1105/11

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 4 listopada 2011 roku (data nadania przesyłki) G. G. wniósł o zasądzenie na jego rzecz od pozwanego Skarbu Państwa reprezentowanego przez Prezesa Sądu Okręgowego w W. kwoty 96 000 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wydania wyroku do dnia zapłaty.

W uzasadnieniu pozwu powód wskazał, iż w dniu 12 sierpnia 2009 roku został skazany przez Sąd Rejonowy dla W., w sprawie sygn. akt IV K 431/08, na karę 4 lat pozbawienia wolności i od tego wyroku złożył apelację. Gdy przebywał w areszcie Sąd Okręgowy w W. zawiadomił go o terminie rozprawy dotyczącej apelacji w dniu 8 lipca 2010 roku z pismem czy chce być obecny na tej rozprawie. Powód poinformował Sąd, że nie chce być obecny na rozprawie ale prosi o poinformowanie go o treści wyroku jaki zapadnie. W dniu 29 lipca 2010 roku uchylono wobec niego areszt tymczasowy i w sierpniu 2010 roku złożył na biurze podawczym Sądu Okręgowego w W. wniosek o poinformowanie go o decyzji z dnia 8 lipca 2000 roku. W czasie pobytu na wolności podjął pracę i zarabiał 2 500 zł netto miesięcznie. Wyrok z uzasadnieniem został mu przesłany po upływie 30 dniowego terminu na wniesienie kasacji, co odebrało mu prawo do zaskarżenia wyroku. Te błędy proceduralne spowodowały zdaniem powoda, że przez 4 lata będzie przebywać w zakładzie karnym, a gdyby przez ten okres przebywał na wolności to zaoszczędziłby 1 000 zł miesięcznie czyli 48 000 zł przez okres 4 lat. Powód wskazał, że dlatego domaga się 96 000 zł jako zadośćuczynienia za doznane krzywdy. Jako podstawę prawną żądań pozwu powód wskazał art. 77 ust. 1 Konstytucji RP oraz art. 417 k.c.

Postanowieniem z dnia 2 stycznia 2012 roku, uwzględniając wniosek powoda, Sąd zwolnił go od kosztów sądowych w całości.

W odpowiedzi na pozew Skarb Państwa reprezentowany przez Prezesa Sądu Okręgowego w W., a zastępowany przez Prokuratorię Generalną Skarbu Państwa, wniósł o oddalenie powództwa i zasądzenie od powoda na rzecz Skarbu Państwa – Prokuratorii Generalnej Skarbu Państwa kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Pozwany podniósł, że powód nie wykazał, aby działania Skarbu Państwa, z których wywodzi on hipotetyczną szkodę miały charakter bezprawny, a tylko wówczas, zgodnie z treścią przepisów art. 23 k.c. i art. 24 § 1 k.c., możliwe jest wystąpienie z roszczeniem o zadośćuczynienie. Twierdził także, iż działania Sądu Okręgowego w W. podjęte wobec powoda, stanowiły zgodną z prawem reakcją na zgłoszone przez niego wnioski i nie naruszały jego dóbr osobistych, stąd wyrażone w pozwie roszczenie jest bezzasadne.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Wyrokiem Sądu Rejonowego dla W. z dnia 12 sierpnia 2009 roku, wydanym w sprawie sygn. akt IV K 431/08, G. G. został skazany na karę 4 lat pozbawienia wolności i od tego wyroku złożył apelację.

Gdy powód przebywał w areszcie Sąd Okręgowy w W. zawiadomił go o terminie rozprawy w dniu 8 lipca 2010 roku, na której zostanie rozpoznana jego apelacja, z pouczeniem, iż może wnosić o doprowadzenie go na rozprawę. W piśmie z dnia 10 czerwca 2010 roku powód poinformował Sąd, że nie wnosi o jego doprowadzenie na rozprawę, ale prosi o poinformowanie go o treści wyroku jaki zapadnie.

Wyrokiem z dnia 8 lipca 2010 roku, wydanym po rozprawie, na której obecny był obrońca G. G., Sąd Okręgowy w W. wyrok w zaskarżonej części utrzymał w mocy.

W dniu 29 lipca 2010 roku uchylono wobec G. G. areszt tymczasowy. W dniu 2 sierpnia 2010 roku złożył on na biurze podawczym Sądu Okręgowego w W. wniosek o przesłanie sentencji wyroku z dnia 8 lipca 2000 roku w celu złożenia kasacji.

Zarządzeniem z dnia 17 września 2010 roku Przewodnicząca IX Wydziału Karnego Sądu Okręgowego w W. odmówiła przyjęcia wniosku skazanego G. G. o sporządzenie i doręczenie uzasadnienia wyroku. Zarządzenie to nie zostało zaskarżone.

W piśmie z dnia 28 października 2010 roku powód złożył do Sądu Okręgowego w W. wniosek o unieważnienie wyroku z dnia 8 lipca 2010 roku i ponowne rozpoznanie apelacji. W kolejnych pismach złożonych w dniach: 26 stycznia 2011 roku i 7 lutego 2012 roku skazani podnieśli zarzut wystąpienia bezwzględnej przyczyny odwoławczej wskazanej w art. 439 ust. 1 k.p.k. Postanowieniem z dnia 15 marca 2011 roku Sąd Apelacyjny w W. w II Wydziale Karnym stwierdził, że brak jest podstaw do wznowienia z urzędu postępowania w sprawie przeciwko m. in. G. G. skazanemu prawomocnie wyrokiem Sądu Rejonowego dla W. z dnia 12 sierpnia 2009 roku. Postanowieniem z dnia 10 listopada 2011 roku Sąd Najwyższy utrzymał w mocy zarządzenie Przewodniczącego II Wydziału Karnego Sądu Apelacyjnego w W. z dnia 4 sierpnia 2011 roku, wydane pod sygn. akt II AKo 130/11, o odmowie przyjęcia kolejnego wniosku G. G. o wznowienie postępowania w sprawie zakończonej prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w W. z dnia 8 lipca 2010 roku, sygn. akt IX Ka 1042/09.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o dokumenty z akt sprawy o sygn. IV K 431/08, których kopie zostały włączone do akt niniejszej sprawy – k. 39-54. Żadna ze stron postępowania nie kwestionowała wartości dowodowej tychże dokumentów i nie budziły one także wątpliwości Sądu, w szczególności w sytuacji, gdy są to pisma powoda i dokumenty urzędowe, które korzystają z domniemania wiarygodności. Sąd oddalił wniosek powoda o dopuszczenie dowodu z zeznań świadka A. G., gdyż jej zeznania nie mogły wnieść nic istotnego do rozstrzygnięcia sprawy wobec nieudowodnienia przez powoda przesłanek odpowiedzialności Skarbu Państwa, w szczególności bezprawności w działaniu pozwanego.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Powództwo należało uznać za bezzasadne.

Powód wskazywał jako podstawę roszczenia art. 77 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej i art. 417 k.c., a ponadto powoływał się w uzasadnieniu żądania zarówno na doznanie szkody majątkowej jak i niemajątkowej – krzywdy.

Zgodnie z art. 77 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej każdy ma prawo do wynagrodzenia szkody, jaka została mu wyrządzona przez niezgodne z prawem działanie organu władzy publicznej. Analogiczne uregulowanie zawiera art. 417 § 1 Kodeksu cywilnego, który stanowi, iż za szkodę wyrządzoną przez niezgodne z prawem działanie lub zaniechanie przy wykonywaniu władzy publicznej ponosi odpowiedzialność Skarb Państwa lub jednostka samorządu terytorialnego lub inna osoba prawna wykonująca tę władzę z mocy prawa.

Z kolei przepis art. 23 i 24 Kodeksu cywilnego stanowią, iż dobra osobiste człowieka, jak w szczególności zdrowie, wolność, cześć, swoboda sumienia, nazwisko lub pseudonim, wizerunek, tajemnica korespondencji, nietykalność mieszkania, twórczość naukowa, artystyczna, wynalazcza i racjonalizatorska, pozostają pod ochroną prawa cywilnego niezależnie od ochrony przewidzianej w innych przepisach. Ten, czyje dobro osobiste zostaje zagrożone cudzym działaniem, może żądać zaniechania tego działania, chyba że nie jest ono bezprawne. W razie dokonanego naruszenia może on także żądać, ażeby osoba, która dopuściła się naruszenia, dopełniła czynności potrzebnych do usunięcia jego skutków, w szczególności ażeby złożyła oświadczenie odpowiedniej treści i w odpowiedniej formie. Na zasadach przewidzianych w kodeksie może on również żądać zadośćuczynienia pieniężnego lub zapłaty odpowiedniej sumy pieniężnej na wskazany cel społeczny. Jeżeli skutek naruszenia dobra osobistego została wyrządzona szkoda majątkowa, poszkodowany może żądać jej naprawienia na zasadach ogólnych. Ponadto zgodnie z przepisem art. 448 k.c. w razie naruszenia dobra osobistego sąd może przyznać temu, czyje dobro osobiste zostało naruszone, odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę lub na jego żądanie zasądzić odpowiednią sumę pieniężną na wskazany przez niego cel społeczny, niezależnie od innych środków potrzebnych do usunięcia skutków naruszenia.

Podstawową przesłanką odpowiedzialności opartej na powołanych przepisach jest bezprawność działania, a ponadto powód winien wykazać powstanie szkody majątkowej lub naruszenie dobra osobistego i powstanie szkody niemajątkowej – krzywdy oraz związek przyczynowy pomiędzy bezprawnym działaniem a szkodą (krzywdą).

Powód nie wykazał żadnej z wymienionych przesłanek odpowiedzialności Skarbu Państwa, pomimo że w tej mierze spoczywał na nim ciężar dowodu zgodnie z art. 6 k.c., który to przepis znajduje odzwierciedlenie w aspekcie procesowym w art. 232 k.p.c., stanowiącym, że strony są obowiązane wskazywać dowody dla stwierdzenia faktów, z których wywodzą skutki prawne.

W sprawie toczącej się przed Sądem Okręgowym w W. pod sygn. akt IX Ka 1042/09 niedoręczenie powodowi wyroku z dnia 8 lipca 2010 roku nie stanowiło naruszenia prawa. Zgodnie z art. 422 § 1 Kodeksu postępowania karnego strona może złożyć wniosek o sporządzenie na piśmie i doręczenie uzasadnienia wyroku w terminie zawitym 7 dni od daty ogłoszenia wyroku, zaś w przypadku oskarżonego pozbawionego wolności, który nie ma obrońcy i nie był obecny podczas ogłoszenia wyroku, termin ten biegnie od daty doręczenia mu wyroku. Powód miał obrońcę, który był obecny na rozprawie apelacyjnej, stąd nie było podstaw do doręczenia powodowi wyroku z urzędu, natomiast jego wniosek o „poinformowanie o wyroku” złożony przed jego wydaniem nie mógł wywrzeć skutków prawnych wobec jego przedwczesności, co potwierdza także Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 1 czerwca 2010 r., sygn. akt IV KZ 30/10 (publ. OSNwSK 2010/1/1142) stwierdzając, iż wniosek o doręczenie wyroku złożony przed jego ogłoszeniem jest bezskuteczny, skoro wówczas nawet nie wiadomo, czy w ogóle dojdzie do wydania orzeczenia. Przyjęcie poglądu odmiennego prowadziłoby do absurdalnego twierdzenia, że wniosek taki można składać w każdym czasie, a więc np. po zawiadomieniu o wyznaczeniu rozprawy.

Powód nie wykazał również, że doszło do naruszenia jego dobra osobistego ani też powstania szkody lub krzywdy. Powód nie wskazał na skutek naruszenia jakiego dobra osobistego miało dojść do powstania szkody niematerialnej, naruszenie jakiegokolwiek dobra osobistego nie wynika także z uzasadnienia pozwu. Pozbawienie go wolności

nastąpiło na podstawie prawomocnego wyroku karnego, stąd brak jest podstaw do uznania, iż spowodowało to naruszenie dóbr osobistych powoda. Powód nie uprawdopodobnił także, a tym bardziej nie udowodnił, że nawet w przypadku wniesienia kasacji od wyroku z dnia 8 lipca 2010 roku zachodziły jakiegokolwiek podstawy do jej uwzględnienia, a w konsekwencji, że zostałyby uniewinniony lub zmniejszony by został wymiar kary pozbawienia wolności. Brak jest zatem podstaw do uznania, iż powołane przez powoda „błędy proceduralne Sądu Okręgowego”, które nie miały w rzeczywistości miejsca, spowodowały u powoda jakąkolwiek szkodę lub krzywdę.

Mając na uwadze powyższe, na podstawie art. 417 k.c. i art. 23, 24 i 448 k.c. a contrario, Sąd oddalił powództwo.

Odstępując od obciążania powoda kosztami procesu (kosztami zastępstwa procesowego strony pozwanej wykonywanego przez Prokuratorię Generalną Skarbu Państwa), Sąd oparł się na treści art. 102 k.p.c., biorąc pod uwagę fakt długotrwałego osadzenia powoda w zakładzie karnym oraz związaną z tym sytuację materialną, która uzasadniała również zwolnienie go od kosztów sądowych w całości.